

Om överförmyndare, god man och förvaltare

Överförmyndaren

Varje kommun är ålagd att tillsätta en överförmyndare eller en Överförmyndarnämnd. I Lidingö stad finns en överförmyndare vilken är vald av kommunfullmäktige.

Med stöd av föräldrabalkens regler ansvarar överförmyndaren för tillsyn och handläggning av ärenden avseende förmynderskap, godmanskap och förvaltare. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen över överförmyndarens verksamhet.

God man

Om en myndig person, på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person skall rätten, om det behövs, besluta att anordna godmanskap för denne. (11 kap 4 § föräldrabalken, FB)

Fråga om förordnande av god man uppstår ofta när en person, även kallad *huvudman*, inte klarar att själv sköta sina rättsliga eller ekonomiska intressen eller den personliga omvårdnaden. Det kan till exempel gälla personer som är senildementa, psykiskt sjuka, utvecklingsstörda eller sjuka.

Om huvudmannens hjälpbehov kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt, till exempel genom fullmakt, banktjänster eller via samhällets stöd- och hjälpinsatser i övrigt, skall god man inte förordnas.

Ansökan

Ansökan om god man får göras av huvudmannen själv, av dennes make/sambo, närmaste släktingar och av överförmyndaren. Ansökan skickas direkt till tingsrätten.

Ansökan skall innehålla följande:

- Begäran om anordnande av godmanskap
- Skäl till begäran om godmanskap.
- Personuppgifter avseende sökanden
- Förslag på god man (om sådant finns)
- Uppgifter om eventuella barn och närmaste släktingar
- Förordnandets omfattning: förvalta egendom, bevaka rätt, sörja för person

Nedanstående handlingar skall bifogas ansökan:

- Personbevis avseende huvudmannen, utvisande dennes eventuella barn, så kallat familjebevis
- Personbevis på föreslagen god man
- Skrivelse från kurator, biståndsbedömaren et cetera som styrker behovet av god man
- Skriftligt samtycke från huvudmannen (om det är möjligt)
- Läkarintyg krävs om huvudmannens hälsotillstånd hindrar att dennes mening inhämtas
- Yttrande från närstående, till exempel make/sambo, barn (Krävs inte formellt när huvudmannen själv ansökt om god man eller har medgivit att god man förordnas. Överförmyndaren har ändå vanligtvis detta som rutin)

Anmälan

Anmälan om behov av god man kan göras av kuratorer, hemtjänstpersonal, biståndshandläggare, avlägsna släktingar med flera. Anmälan om behov av god man insändes till överförmyndaren som beslutar om att antingen avskriver ärendet eller ansöka om att tingsrätten anordnar godmanskap och förordnar god man.

Innebörden

Den gode mannen fungerar som ställföreträdare för huvudmannen vilken dock behåller sin rättsliga handlingsförmåga. Ett fullständigt förordnande omfattas av: bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person.

Bevaka rätt innebär att gode mannen tillvaratar huvudmannens intressen i en speciell rättshandling, till exempel bevakar rätt i ett dödsbo, men även i generell betydelse, exempelvis ansökan om kontaktperson och bostadsbidrag, överklagar beslut med mera.

Förvalta egendom innebär att gode mannen sköter huvudmannens ekonomi, betalar räkningar, lämnar fickpengar, förvaltar kapital, värdehandlingar, fastigheter med mera.

Sörja för person brukar också kallas för personlig omvårdnad. Det innebär att gode mannen skall tillse att huvudmannen får den vård och omsorg han eller hon behöver och har rätt till. Det kan till exempel avse att påtala behov av fler hemtjänststimmar, tillse att huvudmannen har en daglig sysselsättning, ansöka om färdtjänst med mera.

Upphörande

Godmanskabet kan upphöra på grund av att annan god man förordnas, godmanskabet upphävs eller att godmanskabet övergår till förvaltarskap. Om huvudmannen avlider upphör godmanskabet automatiskt.

Vem kan bli god man?

Lagen föreskriver att den person som förordnas som god man skall vare en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig man eller kvinna som är myndig och själv inte har förvaltare. (11 kap 12 § FB). Vederbörande skall ha ordnad ekonomi och rutinkontroll görs med kronofogdemyndigheten och socialförvaltningen.

Vid personens första åtagande som god man måste denne förutom att underteckna ett åtagande, lämna ett lämplighetsintyg från två ojäviga personer.

God man i särskilda fall

I särskilda fall kan det förekomma andra anledningar, än tidigare nämnda till att god man förordnas (11 kap 2 och 3 §§ FB).

Förvaltare

Omyndigförklaring avskaffades som begrepp 1989 och ersattes med förvaltarskap. Om någon som befinner sig i en sådan situation som anges i 11 kap 4 § FB är ur stånd att vårda sig eller sin egendom, får rätten besluta att anordna förvaltarskap för denne. Förvaltarskap får dock inte anordnas, om det är tillräckligt att godmanskabet anordnas eller att den enskilde på något annat, mindre ingripande sätt får hjälp. (11 kap 7 § FB)

Ansökan

Vid ansökan om förvaltarskap gäller samma regler som vid godmanskabet förutom att det *krävs* ett läkarintyg eller annan likvärdig utredning.

Innebörden

Huvudmannen förlorar helt eller delvis sin rättshandlingsförmåga och förvaltaren får i motsvarande utsträckning rätt att ingå rättshandlingar för sin huvudmans räkning. Förvaltarskapet kan begränsas till att endast omfatta viss egendom eller vissa angelägenheter, till exempel en fastighet eller bankmedel.

Byte

Vid byten förordnar överförmyndaren den nye gode mannen eller förvaltaren.

Redovisning

Inom två månader efter förordnandets början skall gode mannen och förvaltaren inkomma med en förteckning över huvudmannens tillgångar och skulder. Före den 1 mars varje år skall de sedan inge en årsräkning avseende förvaltningen under föregående år eller den del av året som förordnandet omfattat.

När uppdraget upphört skall en sluträkning inges. Ingivna års-/sluträkningar granskas och eventuellt beslut om arvode och kostnadsersättning fattas av överförmyndaren.

Arvode

Gode män och förvaltare har rätt till ett arvode som normalt, vid ett fullt godmanskabet, är ca 9 000 kr – 11 000 kr per år före arbetsgivaravgift och skatteavdrag. Gode mannen eller förvaltaren ser till att arbetsgivaravgift betalas och att skatteavdrag görs. Huvudregeln är att huvudmannen betalar arvodet i den mån bruttoinkomsten överstiger 2,65 basbelopp eller tillgångarna överstiger 2 basbelopp. Överförmyndaren kan besluta att staden skall stå för arvodet, om det finns särskilda skäl.

Intresse/kontakt

Om du är intresserad av uppdrag som god man eller förvaltare är du välkommen att höra av dig.

Kontakta oss även gärna för ytterligare information. Läs mer på www.lidingo.se under Stad & politik. Där finner du Överförmyndaren under Hitta direkt.

Överförmyndarens expedition:

Handläggare: Helena Koos och Mikael Ugglå

E-post: overformyndaren@lidingo.se

Telefonnummer kundtjänst: 08-731 31 01

Besökstid: Efter överenskommelse.

Besöksadress: Stockholmsvägen 50, Stadshuset
181 82 Lidingö

Överförmyndare: Carl-Johan Gestrup, mottagning efter överenskommelse.